

Operatie Fazant, 168 km

240928 Vught

Met:

Vier 80 jaar vrijheid

Operatie Pheasant

Operatie Pheasant, ook wel bekend als de bevrijding van Noord-Brabant, was een grote operatie om de Duitse troepen te verdrijven uit de provincie Noord-Brabant in Nederland tijdens de gevechten aan het westfront in de Tweede Wereldoorlog.

Gravel mee in het spoor van de bevrijders Het is september 1944 via de radio, verstoep bij de burens op zolder, horen jullie iedere avond dat de geallieerden per dag dichterbij komen. Een spannende en gevaarlijke tijd breekt aan.

Je brengt op de fiets nog wat post rond en plots hoor je het motorgeronk van een Willy jeep. De voorste eenheden van de bevrijders zijn er!

In 2023 hebben we Stichting de Fietsende Fazant opgericht, waarin we onze passie voor fietsen combineren met cultuurhistorisch erfgoed. De stichting is vernoemd naar de codenaam van de geallieerde operatie voor de bevrijding van een groot deel van Brabant.

Onze ambitie is om sport en cultuurhistorisch erfgoed te verenigen, zodat we mensen in drukke tijden ervaringen kunnen bieden die zowel voor lichaam als geest interessant zijn. Op deze manier houden we cultuurhistorisch erfgoed levendig en dragen we bij aan een vrij en tolerant land.

Route 160 km

de route loopt over knisperende gravelpaden richting De Maashorst. Onderweg fiets je langs locaties waar geallieerde vliegtuigen zijn neergestort.

Rustige klinkerwegen, schitterende bospaden en mooie gravelpaden brengen je bij het Defensiekanaal. Hier gravel je over een kilometerslang gravelpad langs tientallen bunkers die een belangrijke rol speelden in de verdediging van Nederland in 1940.

Vanuit hier trappen we richting de Vlagheide, deze plek speelden een belangrijke rol in Operation Market Garden.

Op de terugweg naar de finish doen we één van de meest indrukwekkende locaties aan, namelijk Nationaal Monument Kamp Vught.

Een uitdagend weekend voor de boeg met 2 graveltochten gepland, Operatie Fazant vanuit Vught met 168 km en GravHel vanuit Bavel 123 km. Het zou toch anders gaan.

De weerberichten waren de afgelopen dagen ook wisselend, maar het herfstweer is wel definitief aangebroken. De afgelopen dagen gigantisch veel geregend en ook voor de zaterdag lag er nog wat nattigheid te wachten. Het zou dus wel eens behoorlijk vochtig en nat kunnen zijn daarbuiten in de natuur.

De ochtend om 6:00 uur op, zou anders met de eerste keer schaatsen ook zijn geweest.

Wat ontbeten en eten mee voor onderweg, nog geen krant, bijzonder want onze vaste bezorger komt meestal tussen 3:00-4:30 uur al met de brievenbus klapperen.

Om 7:35 uur de auto in op weg naar Vught. Een mooie lucht en even later toch de eerste buien onderweg, maar duidelijk op dit vroege tijdstip nog weinig verkeer. In Vught ook snel de parkeerplek gevonden op het terrein, was kennelijk ook één van de eersten want ik mocht nog doorrijden tot aan de zijkant van het terrein.

Een mooie plek fort Isabella, waar ook het leger met wat materiaal stond opgesteld en wij de bescheiden mochten ophalen en op de start/finish-plek konden inleven op insteek van deze tocht, namelijk het herleven van de oorlog '40-'45 met operatie Fazant.

Vorige week niet kunnen fietsen op de gravelbike vanwege een lekke voorband. Deze week ruim vloeistof erin gegoooid zodat de lekkages gedicht waren en ook de gehele week de band gedraaid om waar nodig nog de vloeistof uit te smeren.

Al meteen de eerste meters de route niet goed op kunnen pakken en begonnen op het asfalt, maar ik zag anderen parallel eraan wel over het gravelpad rijden, dus omgekeerd en doen waarvoor we deze tocht kwamen, graven.

Een prachtroute door de bossen, langs vennen en over de heide. Het was nog aardig droog op de paden een enkele plas waar makkelijk omheen te sturen was. Het was over het algemeen droog, slechtst een paar kleine buitjes en eenmaal, bij een aantrekkende wind - stevig - een wat langer aanhoudende bui bij inktzwarte lucht. Over het algemeen droog en soms zelfs een (te) warm zonnetje (voor waar ik in gekleed was).

Wel enige bijzonderheden. Namelijk op 85 km een steigerend paard. Het dier met berijder kwam me tegemoet, maar vlak voor me schrok het en draaide zich hoog op de hoeven om. De dame in kwestie kreeg het paard redelijk snel onder controle en met "dat doet hij anders nooit (waar ken ik die uitspraak ook alweer van?)" verontschuldigde ze zich en vroeg ook nog netjes hoe het met mij ging.

De rivatiëring was goed geregeld op steeds ongeveer ¼ van de rit was er een stop ingelast, waar voldoende voorraad was om je weer op te laden. Ook alleraardigst, de vrijwilligers waren in militair tenue en ook een jeep of ander militair vehikel stond erbij voor de entourage.

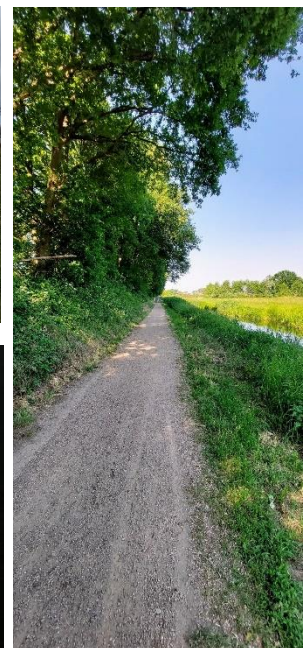
Ook zag ik een hert op 10 m voor me langs lopen, niet eens gehaast of in wilde paniek, een prachtexemplaar, slank en lichtbruin, zeer elegant. Helaas geen foto kunnen maken, want een collega raasde net langs me heen, zodat het dier zeker geen langzame tred zou nemen. Hij vond het ook mooi, maar raasde vervolgens gewoon door. Afijn.

Verder ook nog wat andere diersoorten gezien, een kudde zwarte buffels, prachtig en zo er langs kunnen rijden, zonder dat zij zich ook maar ergens om beroerden. Ook vele hordes paarden, ook in open terrein. Dat alles ook onder af en toe wat gezang van verschillende vogelsoorten, die ik overigens niet te zien kreeg.

En dat alles in het land waar de geallieerden hun weg moesten vinden om ons land te bevrijden. Menig obstakel of herinnering maakten dat voor ons onderweg levendig. Zo waren er diverse monumenten, militaire gebouwen of pleisterplaatsen, zo'n 25 bunkers op een rij langs het defensiekanaal en zelfs opgebroke railstructuren en een railbrug waar we over moesten (lopen), maar ook een pontje waarmee je jezelf naar een overkant moest trekken. Dus ook nog eens een beleving op zich erbij.

Monument crasht Avro Lancasters Dit Monument herinnert de inwoners van Kaathoven, Gemeente Vinkel, aan de bemanning van twee bommenwerpers die zijn omgekomen op 22 en 23 juni 1943 tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit Monument herinnert de inwoners van Kaathoven, Gemeente Vinkel, aan de bemanning van twee bommenwerpers die zijn omgekomen op 22 en 23 juni 1943 tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Monument Market Garden:

Opgericht ter nagedachtenis aan de omgekomen bemanningsleden van de Short Stirling Bomber LK-548 van de Royal Air Force die op 20 september 1944 werd getroffen door vijandelijk vuur en neerstortte in Vorstenbosch.

Gravelpad langs defensiekanaal:

langs het oude defensiekanaal, met op de paar honderd meter een oude bunker. Gaat door dorp Mill en Landgoed Tongelaar.

Peel-Raamstelling - Aspergeversperring

Het Duits Lijntje was een 101 kilometer lang tracé tussen Wesel (D) en Boxtel. Het heeft bestaan van 1878-1945. Over dit tracé werden, post, goederen en ook personen vervoerd. Met een list was de brug bij Gennep over de Maas op 10 mei 1940 in Duitse handen gevallen. De Maaslinie was daarmee al direct doorbroken.

Commando's, verkleed als Nederlandse marechaussees,

veroverden de brug zonder een gevecht. Daarna konden een pantser trein en een trein met troepen over het Duitse Lijntje rijden tot voorbij de Peel-Raamstelling en zo vanuit de niet verdedigde kant aanvallen. De aangebrachte versperring was nog niet gesloten. Duitsland was ons land nog maar net binnengevallen en ze waren daarvan bij de stelling nog niet op de hoogte. De Peel-Raamstelling was daarmee in feite opgerold en de troepen werden teruggetrokken om 'Holland' te verdedigen.

De tocht was wel lang, maar zelden vervelend, steeds weer een andere invalshoek van natuur en cultuur en weinig plaatsjes die we tegenkwamen. Het was ook erg rustig, bijna geen mensen tegengekomen als de deelnemers aan de operatie.

De Eerdse Molen

De windmolen van Eerde werd verwoest op 24-9-1944 tijdens de slag om de zandduinen. Op de molen bevindt zich een plaquette met de namen van de gesneuvelde soldaten.

In deze windmolen is op maandag 18 september 1944 tegen elf uur 's morgens Jacob H. Wingard ("Pennsylvania sgt 501 prcht inf abn div.") door de Duitsers doodgeschoten toen hij van uit de molen vuurleiding gaf. Hij ligt begraven op de Amerikaanse Militaire Begraafplaats Margraten.

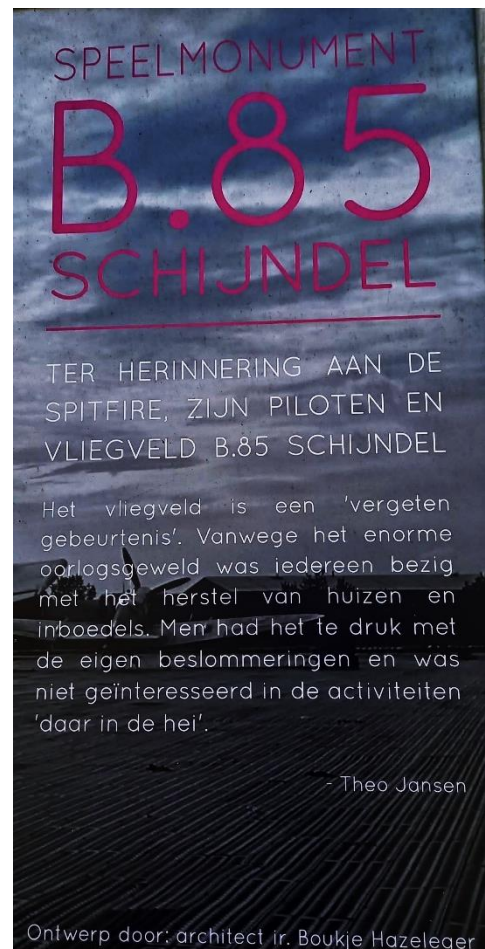
Tussen de windmolen en het huis er naast werd een Britse Sherman tank uitgeschakeld tijdens de gevechten van 24 september 1944. In de tank vonden 3 Britse bemanningsleden de dood. Zij liggen begraven op de begraafplaats van Eerde.

17-9-2014 werd in de molen een museum geopend en is ernaast een monument voor het 501st Parachute Infantry Regiment.

Speelmonument B85

Monument annex speeltoestel in de vorm van een Spitfire in de omgeving van Eerde. Het object heeft dezelfde afmetingen als een originele WOII Spitfire die stond gestationeerd op het toenmalige vliegveld B.85 in Schijndel.

Oorlogsmonumenten Vlagheide

Rond het wandelgebied Vlagheide zijn nog gedenktokens/monumenten van de 2e Wereldoorlog te vinden.

Op het eind werd het wat drukker op de route vanwege het samenkomen van de 3 varianten op het laatste stuk. Maar met de finish in zicht was dat nog wel gezellig fietsen ook.

Klus Mike

Op zaterdag 23 september 1944 stortte een C-47A Skytrain neer nabij de Schoonberg in Gemonde. Duits luchtafweergeschut bezegelde het lot van het toestel met de bijnaam "Buzz Job Mike". Het Amerikaanse vliegtuig, dat een zweetvliegtuig met zwaar materiaal voor de Amerikaanse 82e Airborne Divisie moest afleveren op de luchtdingszone "O" bij Overasselt-Grave, crashte rond 16:10 uur op de Schoonberg. Robert H. Kirry was de piloot van de C-47A. Het toestel behoorde tot de 99th Troop Carrier Squadron. Registratienummer C-47A Skytrain 42-101007. Van de vijf bemanningsleden wisten er drie tijdig uit het vliegtuig te springen. Zij werden gevangengenomen door de Duitsers en weggevoerd naar krijgsgevangenkamp Stalag Luft III. Dit waren de kapitein Robert H. Kirry, 1e Luitenant George Bennett, en Sergeant Eldon Robbins. Twee bemanningsleden kwamen om bij deze crash; 2e Luitenant Cyril Babcanec en Technisch Sergeant Bruce Journey. Zij liggen begraven op de Amerikaanse Erebegraafplaats in Margraten.

Fusilladeplaats

Ook geen hoogtepunt waar je trots op zou kunnen zijn, maar een getuige van verschrikkelijke daden uit die tijd van het nationaal-socialisme: - De schietbaan in de lunetten van Vught-

Op 20 december 1947 werd dit monument ingehuldigd als rijksmonument door de Nederlandse prinses Juliana.

Hier op de schietbaan 26 kalkzandsteenblokken werden opgesteld om een muur te vormen.

Op deze borden stonden 124 steden en dorpen - van Alkmaar tot Zwolle.

Onder de 26 kalkzandsteentabletten op een zandstenen sokkel is een citaat uit het Nederlandse volkslied vereeuwigd:

> Ik blijf het vaderland trouw tot de dood <

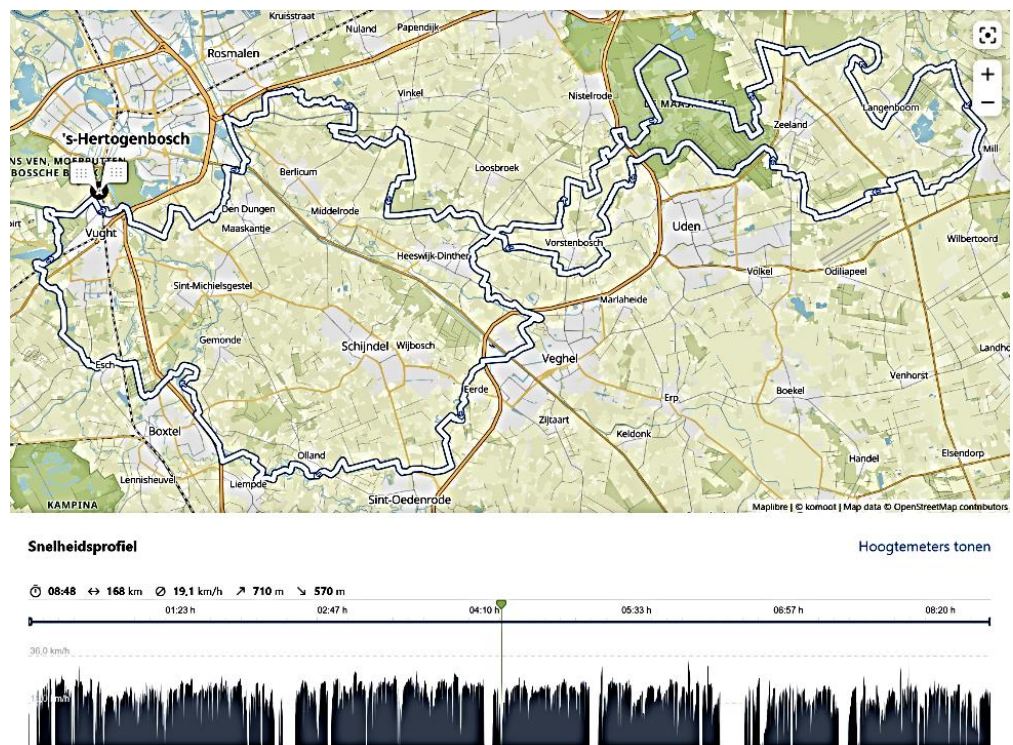

Achter het monument steekt uit groot kruis gemaakt van eikenhouten stammen naar de lucht.

En zodat niets uit deze roemloze tijd wordt vergeten, werden de namen van al degenen die op deze plaats werden doodgeschoten, > onder de namen van steden <, hier voor altijd in steen gehouden ...

Aan de finish eerst maar in de rij om de fiets te spuiten, goed geregeld, al moet je met zoveel mensen tegelijkertijd ook wat geduld opbrengen.

Daarna een burger, waar een lange rij voor stond doordat er nieuw gehakt aangeleverd moest worden, een dubbele cheeseburger dan weer wel en nog een Kwaremont (0,3%). In het zonnetje aan een lange tafel en degenen die op de nadere hoek zat schoof op me af en we hebben zo nog een leuk gesprek gehad.

Voldaan van eten, drinken, maar zeker van deze fantastische ervaring de rit naar huis aangevat en moe en voldaan bij Anja aan een maaltijd met vis aangeschoven. Toppie.

Vroeg naar bed, morgen weer een dag graven vanuit Bavel. Keuze uit 123 of 80 km moet in nog maar eens een nachtje over slapen en zeker met de mededeling dat we ook morgenavond nog naar Amsterdam gaan voor een muzikal omlijstte voorstelling in de Ziggo Dome (Planet Earth III).

Nationaal Monument Kamp Vught

SS-kamp

Kamp Vught was tijdens de Tweede Wereldoorlog het enige SS-concentratiekamp buiten nazi-Duitsland en het door nazi-Duitsland geannexeerde gebied. De SS had behoefte aan ruimte omdat de doorgangskampen in Amersfoort en Westerbork de toenemende stroom gevangenen niet meer konden verwerken. In tegenstelling tot andere 'buitenlandse' kampen werd kamp Vught opgezet naar het model van andere kampen in nazi-Duitsland. Het kamp viel ook rechtstreeks onder commando van het SS-hoofdkantoor in Berlijn.

Statistieken

NATIONAAL MONUMENT KAMP VUGHT

Vanaf dit punt heeft u zicht op een klein deel van het voormalige SS-concentratiekamp Vught. In de periode 1943-1944 werden hier ruim 32.000 mannen, vrouwen en kinderen gevangen gehouden. Zeker 750 van hen vonden in Kamp Vught de dood.

In het herinneringscentrum is een vaste expositie over Kamp Vught te zien. Ook zijn een gereconstrueerde gevangenenbarak, het crematorium en het kindergedenkteken te bezoeken.

Verderop aan de Lunettenlaan (Astorias 1B) bevindt zich barak 1B, de laatste authentieke barak van Kamp Vught.

www.nmkampvught.nl

Voor openingstijden van beide locaties: zie nmkampvught.nl

In 1942 werd begonnen met de bouw van Konzentrationslager Herzogenbusch, zoals Kamp Vught officieel heette. Toen de eerste uitgehongerde en afgebeulde gevangenen in januari 1943 uit Amersfoort aankwamen, was het kamp nog niet af. Dat moesten de gevangenen zelf afbouwen. De miserabele omstandigheden kostten in de eerste maanden al enige honderden mensen het leven. In totaal werden ongeveer 32.000 mensen tussen januari 1943 en september 1944 korte of langere tijd opgesloten in het kamp. Naast 12.000 joden zaten in Vught onder meer politieke gevangenen, verzetsstrijders, Sinti en Roma ('zigeuners'), Jehovah's getuigen, zwervers, zwarthandelaren, criminelen en gijzelaars.

Van hen vonden zeker 749 kinderen, vrouwen en mannen in het kamp de dood door honger, ziekte en mishandeling. Van hen werden 329 gevangenen geëxecuteerd op de fusilladeplaats even buiten het kamp. Elke gevangene kreeg een gekleurde driehoek op zijn of haar gevangenenpak. Joodse gevangenen kregen een gele driehoek, politieke gevangenen en verzetsstrijders een rode, misdadigers een groene, de 'criminelen' (illegale slachters en zwarthandelaren) een zwarte driehoek en Sinti en Roma een bruine driehoek. In andere landen kregen homoseksuelen een roze driehoek (in Nederland werden homoseksuelen niet specifiek vervolgd).

Economie

De belangrijkste functie van de concentratiekampen was de systematische onderdrukking van alle bevolkingsgroepen die als tegenstander van het regime werden aangewezen. Daarnaast werd in de latere oorlogsjaren het ondersteunen van de Duitse (oorlogs-)industrie steeds belangrijker. Kamp Vught beschikte daarom onder meer over een vliegtuigsluiperij en werkplaatsen van Philips, waar producten als knijpkatten en radio's werden gemaakt. De vliegtuigwrakken werden per trein aangevoerd, over een spoorlijn die doorliep tot in het kamp. De fundering van deze spoorlijn is nog zichtbaar in de gracht, rechts van de gereconstrueerde barak. De directie van Philips besloot pas tot instelling van de werkplaats na lange aarzeling. Het lukte de Philips-leiding de situatie van de gevangenen die er werkten aanzienlijk te verbeteren, maar uiteindelijk kon het transport van de joden onder hen niet worden voorkomen.

